

Jobcreatie door waterbesparing in het gebouwenpatrimonium bij steden en gemeenten in onze regio

Op initiatief van het Vlaams Kenniscentrum Water, Vlakwa, werd in samenwerking met de Provincie West-Vlaanderen en een vijftal West-Vlaamse steden en gemeenten een proefproject opgezet rond rationeel waterbeheer in het gebouwenpatrimonium bij steden en gemeenten. Het opzet was om samen te kijken op welke manier besparingen kunnen gerealiseerd worden en of deze besparingen hand in hand gaan met creatie van groene jobs, meer bepaald extra orders voor architecten, aannemers, installateurs sanitair en cv, etc. De eerste resultaten zijn alvast veelbelovend. Een actieplan wordt nu uitgewerkt om deze aanpak uit te rollen naar de 308 steden en gemeenten in Vlaanderen, Europa lonkt ...

Tekst: Vincent Decruyenaere

Fotografie: Vlakwa

Watercrisis staat op plaats 1 voor wat betreft de risico's voor de wereldeconomie, zo bleek op het World Economic Forum dat in januari 2016 in Davos plaatsvond. Ook Minister-President Geert Bourgeois maakte dit reeds duidelijk bij de toelichting van de Visienota 2050. Binnen deze visienota worden voor 9 thema's (o.a. wonen, mobiliteit en water) ambities geformuleerd. Specifiek voor het thema water is de uitdaging om onze waterbevoorrading veilig te stellen. Niet alleen op wereldniveau maar ook in Vlaanderen stijgt namelijk de kans op watertekorten. Dit omdat neerslag in de zomer vermindert en er door de temperatuurstijging meer water verdampt. Er is in Vlaanderen per persoon al weinig water beschikbaar in vergelijking met andere landen. Volgens een analyse van de OESO is Vlaanderen de vierde armste regio naar waterbeschikbaarheid. Zelfs in landen als Spanje, Portugal en Griekenland is de waterbeschikbaarheid per inwoner groter dan in Vlaanderen en Brussel. De belangrijkste oorzaak van die lage waterbeschikbaarheid is de grote bevolkingsdichtheid. Het beschikbare water moet over een groot aantal inwoners verdeeld worden, terwijl de oppervlakte beperkt is. Verder zijn er ook geen heel grote rivieren die Vlaanderen binnenstromen. Daardoor zijn we voor onze waterbevoorrading deels afhankelijk van andere regio's.

Visienota 2050

"In Vlaanderen bestaat er nog geen sense of urgency voor waterbevoorrading, zoals die er wel is voor wateroverlast. Het is daarom van belang dat Vlaanderen zijn gedrag blijft wijzigen: structureel verspilling vermijden, water sparen in tijden van overvloed en grondwatervoorraden beschermen. Door hierop in te zetten is de Vlaamse regering ervan overtuigd dat Vlaanderen hieruit op twee manieren kansen kan puren: enerzijds

door via een goed beheerd eigen watersysteem de risico's en kosten voor de eigen bevolking en bedrijven onder controle te houden en anderzijds door in te spelen op de internationale vraag naar kennis en expertise."

Het is binnen deze context dat een proefproject werd opgezet bij een 5-tal West-Vlaamse steden en gemeenten om na te gaan welke besparingen kunnen gerealiseerd worden binnen hun gebouwenpatrimonium. "De drijfveren voor de stad of gemeente zijn legio", geeft Dirk Van der Stede, ceo van het Vlaams Kenniscentrum Water, aan.

"We zitten vandaag in een periode van besparen, besparen, besparen. Inzetten op rationeel waterbeheer is een manier om binnen een stad of gemeente op een duurzame wijze aan besparingen te doen. De drinkwaterfactuur van centrumsteden bedraagt als snel 350 – 400 000 euro, van gemeenten varieert dit van 20 tot 70 000 euro. Op basis van de ervaringen in de werkgroep stellen we vast dat hierop gemakkelijk 30% kan bespaard worden door enkele laagdrempelige ingrepen: goed onderhoud van onthardingsinstallaties, opvolging en benchmarking van waterverbruik, controle van de werking van automatische bijvulsystemen, etc. Daarnaast mogen we niet vergeten dat er een zeer nauwe link is met het energieverhaal. Warm water dat niet moet worden geproduceerd zorgt direct in een daling van de energiefactuur en de CO₂-voetafdruk van de steden en gemeenten. Hiermee leggen we direct ook de link met het imago van de steden en gemeenten die op deze manier een voorbeeldfunctie uitdragen naar hun burgers, handelaars en bedrijven. Door een goede opvolging van het waterverbruik is het bovendien ook mogelijk om de kosten van

de nutsvoorziening (water, gas, elektriciteit) beter toe te wijzen en gerichte acties te ondernemen. Doordat iedereen zijn steentje bijdraagt zorgen we er voor dat water in de toekomst voor iedereen beschikbaar blijft. Niet onbelangrijk gezien bijna 20% van onze directe tewerkstelling wordt gegenereerd binnen watergevoelige sectoren.”

Vanuit de werkgroep werd op basis van uitwisseling van informatie, meetgegevens, inventarisatie en rondgangen op diverse sites een plan van aanpak en een checklist uitgewerkt om tot een rationeel watergebruik in een stad of gemeente te komen. Veerle Depuydt, Consultant bij het Vlaams Kenniscentrum Water:

“Een goed waterbeheer binnen een stad of gemeente start bij nieuwbouw of renovatie met een goed ontwerp en de goede bouw/plaatsing van de waterverbruikspunten. Een volgende stap is een goede opvolging van het waterverbruik (regelmatige meteropname + verwerking en interpretatie van de verbruiken) realiseren. Daarnaast is het heel belangrijk om op regelmatige basis aandacht te besteden aan de inspectie en onderhoud van het circuit/waterverbruikspunten. Hiermee wordt vandaag te weinig rekening gehouden. De ontwikkelde checklist is gekoppeld aan een rondgang en geeft op een snelle manier een inventarisatie van alle waterverbruikspunten in het gebouw. Tijdens het doorlopen van de checklist kunnen meteen al een aantal kleine defecten en onregelmatigheden worden opgespoord.”

“Dankzij de informatie uit de ingevulde checklist kunnen tal van bruikbare tips en aandachtspunten per waterverbruiker worden geformuleerd. Binnen dit proefproject – waar bij een aantal steden en gemeenten een bepaald type gebouw (school, sporthal, enz.) werd gescreend – konden al vlieg besparingen worden gerealiseerd. Enkele voorbeelden: een kapotte overdrukklep bij warmtecirculatie: 9000 euro/jaar, geen optimale instelling van de ontharder, automatisch bijvulstelsel hemelwaterput defect, defecte afsluiter: 2100 euro/jaar, detectie van lek met digitale meters: 12 000 euro/jaar ...”

“De bedoeling is dat deze checklist kan gehanteerd worden door zowel technisch personeel binnen steden en gemeenten als door externe vakmannen. Hierin ligt een opportuniteit voor jobcreatie (groene jobs). Naast het uitvoeren van specifieke herstellingen kunnen externe technici (installateurs sanitair en cv, technici, enz.) ook suggesties geven om het waterverbruik verder

Dirk Van der Stede, ceo van het Vlaams Kenniscentrum Water

te optimaliseren. Dankzij deze aanpak kunnen mogelijk nieuwe orders ontstaan om de werkzaamheden uit te voeren. In principe zal deze (pro-)actieve aanpak een waterbesparing realiseren, die de uitvoeringskost vlieg terugbetaalt. Een win-win situatie voor beide partijen.”

Deze aanpak werd alvast positief onthaald op de European Water & Mayor conferentie van 11 februari 2016 in Leeuwarden. Zo zijn Europees Commissaris Karmenu Vella, de Europese Investeringsbank, verschillende Europese regio's vragende partij om hier een Europees project rond op te zetten.

Dirk Halet, Strategisch Coördinator bij het Vlaams Kenniscentrum Water verduidelijkt: “Stap voor stap. We hebben dit pilootproject achter de rug en bekijken nu met de Vlaamse stakeholders uit de bouwsector, overheid, etc. hoe we deze aanpak verder kunnen optimaliseren en uitrollen over gans Vlaanderen. Er zullen o.a. opleidingen georganiseerd worden om de checklist op een juiste manier te gebruiken. Op 12 april 2016 nodigen we jullie uit om te komen luisteren naar de resultaten van het proefproject (o.a. voorstelling plan van aanpak, checklist, toelichting aanpak door een aantal steden en gemeenten), waarbij we ook het startschot geven voor de uitrol naar geheel Vlaanderen”

BOUWUNIE West-Vlaanderen plant op woensdag 13 april 2016 alvast een rondetafel-gesprek met de steden en gemeenten en de vaklui uit onze sector om dit dossier te bespreken. Heeft u suggesties of wenst u deel te nemen aan dit rondetafelgesprek, dan horen wij het graag.